

ІНТЕНСИВНІСТЬ РОСТУ ТА М'ЯСНА ПРОДУКТИВНІСТЬ ЯГНЯТ АСКАНІЙСЬКОЇ КАРАКУЛЬСЬКОЇ ПОРОДИ ОВЕЦЬ

В. М. Зіневич
ascitsr_priemnaya@ukr.net

Інститут тваринництва степових районів імені М. Ф. Іванова
«Асканія-Нова» – Національний науковий селекційно-генетичний
центр з вівчарства
вул. Червоноармійська, 1, смт Асканія-Нова, Чаплинський р-н,
Херсонська обл., 75230, Україна

Одним із основних завдань смушкового вівчарства є забезпечення легкої промисловості хутровою сировиною, а населення продуктами харчування. Для виконання цих завдань галузь повинна бути конкурентоспроможною і ґрунтуватися на тваринах міцної конституції з добрим здоров'ям та генетично зумовленою високою продуктивністю. При цьому для збільшення виробництва м'ясної продукції необхідно раціонально використовувати наявний потенціал порід овець України, котрі добре акліматизовані до різних природно-кліматичних умов. Однією з таких є асканійська каракульська порода овець, окремі продуктивні та селекційні особливості якої потребують додаткового дослідження. Розвиток продуктивних ознак ягнят відносно молоді асканійської каракульської породи, зокрема м'ясних якостей, вивчено недостатньо, що і зумовило проведення досліджень у цьому напрямі. Сьогодні проводяться роботи із розвитку продуктивних ознак тварин цього генофонду методами чистопородного розведення. Основними селекціонованими ознаками породи є смушкові якості. Проте ці вівці характеризуються також відносно високими параметрами м'ясної та молочної продуктивності. Але, на даний час економічний стан галузі вівчарства такий, що основні види продукції, вовна та смушки, не мають широкого попиту на внутрішньому ринку. Отже, на перший план виходять молоко та м'ясо, особливо молода баранина. З огляду на це, відповідні ознаки овець потребують удосконалення та розвитку, особливо м'ясні якості. У зв'язку з викладеним для пошуку можливих шляхів інтенсифікації селекційного процесу в цьому напрямку нами проведені дослідження особливостей м'ясної продуктивності на ягнятах асканійської каракульської породи овець з метою встановлення взаємозв'язків між інтенсивністю росту та параметрами живої маси молодих тварин цієї породи.

Ключові слова: вівці, асканійська каракульська порода, ягнята, забійні якості, м'ясна продуктивність.

THE INTENSITY of GROWTH and the MEAT PRODUCTIVITY of LAMBS ASCANIAN KARAKUL BREED of SHEEP

V. M. Zinevych

ascitsr_priemnaya@ukr.net

Ascania Nova Institute of Animal Breeding in the Steppe Regions
named after M. F. Ivanov - National Scientific Selection-Genetics

Center for Sheep Breeding

Chervonoarmiyaska Street, 1, Ascania Nova, Chaplinka district,
Kherson region, 75230, Ukraine

The main tasks of the lambskin sheep-breeding are the providing light industry of the fur raw materials and the population with food. To accomplish these tasks, the industry must be competitive and it should be based on the animals with the strong constitution and in good health which have the high performance that genetically determined. At the same time to increase the production of meat products need rational use of the existing potential of Ukrainian sheep breeds which are well acclimatized to the different climatic conditions. One of these breeds is Ascanian karakul breed, some productive and selection features of it require additional research. The development of productive traits of lambs, relatively young Ascanian karakul breed, in particular meat quality, insufficiently studied, that led to research in this direction. Today, the work on the development of the productive qualities of animals of this gene pool is carried out by the purebred breeding methods. The main of breeding signs are the lambskin qualities. However, these sheep are also characterized by relatively high parameters of meat and milk production. But now the economic situation of the sheep farming industry is such, that the main types of products: wool and lambskin, are not widely in demand in the domestic market. So, come to the fore milk and meat, especially lamb's meat. Taking this into account, the relevant characteristics of sheep should be improved and developed, especially meat qualities. In connection with the search for possible ways of intensification of the selection process in this direction, we carried out the studies of the meat productivity the lambs of Ascanian Karakul breed of sheep in order to establish the relationship between the intensity of growth and the parameters of live weight of young animals of this breed.

Keywords: sheep, Ascanian Karakul breed, lambs, slaughter quality, meat productivity.

ИНТЕНСИВНОСТЬ РОСТА И МЯСНАЯ ПРОДУКТИВНОСТЬ ЯГНЯТ АСКАНИЙСКОЙ КАРАКУЛЬСКОЙ ПОРОДЫ ОВЕЦ

В. Н. Зиневич
ascitsr_priemnaya@ukr.net

Институт животноводства степных районов имени М. Ф. Иванова
«Аскания-Нова» - Национальный научный селекционно-генетический
центр по овцеводству
ул. Красноармейская, 1, пгт Аскания-Нова, Чаплинский р-н,
Херсонская обл., 75230, Украина

Одной из основных задач смушкового овцеводства является обеспечение легкой промышленности меховым сырьем, а населения продуктами питания. Для выполнения этих задач отрасль должна быть конкурентоспособной и основываться на животных крепкой конституции с хорошим здоровьем и генетически обусловленной высокой производительностью. При этом для увеличения производства мясной продукции необходимо рационально использовать имеющийся потенциал пород овец Украины, хорошо акклиматизированных к различным природно-климатическим условиям. Одной из таких пород являются асканийские каракульские овцы, отдельные продуктивные и селекционные особенности которых требуют дополнительного исследования. Развитие производительных признаков, в частности мясных качеств, ягнят, относительно молодой асканийской каракульской породы, изучено недостаточно, что и обусловило проведение исследований в этом направлении. Сегодня проводятся работы по развитию продуктивных качеств животных этого генофонда методами чистопородного разведения. Основными селекционированными признаками породы являются смушковые качества. Однако эти овцы характеризуются также относительно высокими параметрами мясной и молочной продуктивности. К сожалению, в настоящее время экономическое положение отрасли овцеводства такое, что основные виды продукции - шерсть и смушки, не имеют широкого спроса на внутреннем рынке. Поэтому, на первый план выходит производство молока и мяса, особенно молодой баранины. Учитывая это, соответствующие признаки овец требуют совершенствования и развития, особенно мясные качества. В связи с изложенным для поиска возможных путей интенсификации селекционного процесса в этом направлении нами проведены исследования особенностей мясной продуктивности у ягнят асканийской каракульской породы овец с целью установления взаимосвязей между интенсивностью роста и параметрами живой массы молодых животных этой породы.

Ключевые слова: овцы, асканийская каракульская порода, ягнята, убойные качества, мясная продуктивность.

Останнім часом спостерігається значна зміна економічної значущості у виробництві окремих видів продукції вівчарства. До дев'яностих років економіка галузі в нашій країні базувалася, в основному, на виробництві вовни. Цьому сприяли відносно високі ціни на вовну, котрі стимулювали збільшення виробництва відповідного різновиду сировини. Але світовий досвід показує, що в країнах з розвиненим вівчарством підвищення ефективності і конкурентоспроможності галузі пов'язано з більш повним використанням м'ясної та молочної продуктивності овець. Так, при практично незмінному рівні виробництва вовни в світі за останні 35 – 40 років виробництво овечого м'яса та молока збільшилось на 70 – 80%. При цьому, для збільшення виробництва м'ясної продукції вівчарства необхідно раціонально використовувати наявний потенціал порід овець півдня України, котрі добре акліматизовані до природно-кліматичних умов цього регіону. Однією з таких є асканійська каракульська порода, окремі продуктивні та селекційні особливості якої потребують додаткового дослідження.

М'ясна продуктивність овець є інтегральним показником великої кількості ознак, обумовлених морфобіологічними, генетичними та етологічними особливостями тварин. Тому подальше її підвищення обумовлено використанням кращого світового генофонду і вимагає розробки нових методів оцінки тварин. Виходячи з цього, в умовах української ринкової економіки найважливішою умовою успішного розвитку вівчарства є підвищення його рентабельності за рахунок максимального використання всіх різновидів продукції та зменшення витрат на їх виробництво.

У зв'язку з цим, дослідження особливостей росту та розвитку, а також м'ясних якостей молодняку овець асканійської каракульської породи можна вважати актуальними.

Матеріал і методика досліджень. Експериментальні дослідження проводилися в умовах племзаводу «Маркеєво» Чаплинського району Херсонської області на вівцях асканійської каракульської породи. Для цього у двомісячному віці було сформовано три групи з ремонтних ягнят чорного та сірого забарвлень з різною інтенсивністю росту: з низькою (M^-); з середньою (M^0) та з високою (M^+). За середню інтенсивність був взятий середній показник по стаду в даному віці.

Якісні параметри м'ясної продуктивності визначалися шляхом контрольного забою ягнят у восьмимісячному віці по 3 голови з кожної групи згідно методики ВІТ [1] за наступними показниками: передзабійна маса, маса тушок, забійний вихід, сортовий (ДОСТ 7596-55, 1955) і морфологічний склад тушок, площа «м'язевого вічка», коефіцієнт м'ясності.

Біометричну обробку отриманих даних проводили за алгоритмами М. О. Плохінського [2] з використанням комп'ютерної програми Ексел.

Результати досліджень. Ріст тварин є невід'ємною частиною їх індивідуального розвитку, який тісно пов'язаний з м'ясною продуктивністю і являється ланцюгом складних морфологічних, біохімічних і функціональних перетворень [3]. Встановлено, що баранці групи М⁻ в усі вікові періоди переважали ровесників груп М⁰ та М⁺ за живою масою, крім показника при народженні, який склав 4,1 кг і був однаковий з групою М⁺, а найвищий показник склав 4,4 кг у модальному класі М⁰. За кратністю збільшення живої маси перевагу мали ягнята групи М⁻: в 4 міс. — 4,65 проти 4,29 та 4,31 рази; в 7 міс. — 7,95 проти 7,31 та 7,02 рази у груп М⁰ та М⁺ відповідно. Абсолютний приріст по класам розподілу за 7 місяців склав 28,5; 27,8; 24,7 кг, де перевагу мали ягнята групи М⁻ (табл. 1).

Важливим показником інтенсивності вирощування молодняка овець за весь період є середньодобовий приріст. Так, за період від народження до семимісячного віку він становив 144,0 г у групі М⁻, 140,5 г — у групі М⁰ та 125,7 г — у групі М⁺.

Тобто за цим параметром кращою виявилася група молодих овець класу М⁻, яка вірогідно ($p < 0,05$) перевищувала ровесників М⁺.

В цілому за рівнем розвитку живої маси від народження до 7 місяців кращими виявилися ці ж самі тварини групи М⁻.

Важливими показниками рівня м'ясної продуктивності овець є зажиттєва оцінка м'ясних якостей тварин у співставленні з результатами їх забою.

Таблиця 1. Інтенсивність росту ягнят асканійської каракульської породи

Показник	Група М ± m		
	М ⁻ (n=32)	М ⁰ (n=32)	М ⁺ (n=32)
Жива маса при народженні, кг	4,1±0,13	4,4 ±0,13	4,1±0,11
Жива маса при відлученні (4 міс.), кг	19,1±0,89	18,9±0,59	17,7±0,74
Жива маса в 7 місяців, кг	32,6±1,40	32,2±1,36	28,8±1,73
Абсолютний приріст, кг	28,5±1,5*	27,8±0,8	24,7±1,3*
Середньодобовий приріст, г	144,0±6,89	140,5±5,81	125,7±9,16

Примітка: * - вірогідність різниці позначено у порівнянні з групою М⁰

Найбільш об'єктивними показниками, що характеризують м'ясну продуктивність, є маса парної тушки та вихід м'яса. Встановлено, що залежно від напрямку продуктивності овець вихід м'яса коливається в межах 35-60 % і залежить від статі, віку, породи, вгодованості, а також кількості народжених ягнят [4,5].

Харчові якості м'яса визначають не лише за показниками забійної маси та забійного виходу, але і за його морфологічним складом. При дослідженні м'ясної продуктивності отримані дані дещо відрізняються від показників інтенсивності та енергії росту (табл. 2).

Цього разу перевагу мали ягнята модального класу M^0 , зокрема, за показником передзабійної живої маси, яка склала $37,2 \pm 1,5$ кг, тоді як у M^- $32,6 \pm 1,5$, а у M^+ всього $28,8 \pm 1,99$ і яка вірогідно поступається ($p < 0,05$) на 8,4 кг. Маса парної туші також була більшою у модальному класі M^0 – $17,5 \pm 1,17$ кг і вірогідно перевищувала на 4,4 кг ($p < 0,05$) клас M^+ . Напівтуші були вірогідно більшими ($p < 0,05$) у групі M^0 за групу M^+ , різниця склала 2,0 кг. Маса кісток та сухожилля в різних групах варіювалася від $25,7 \pm 0,38$ до $23,2 \pm 0,43$. За цим параметром вірогідну перевагу ($p < 0,01$) над групою M^- , $23,2 \pm 0,43$ проти $25,7 \pm 0,38$, та над модальним класом M^+ ($p < 0,05$) мали також баранці класу M^0 . Вихід м'якоти при обвалці становив $70,2 \pm 0,40$ – M^- , $73,5 \pm 0,19$ – M^0 та $71,3 \pm 1,69$ в групі M^+ відповідно, де вірогідну перевагу ($p < 0,001$) мав клас M^0 над M^- . Аналіз отриманих даних свідчить, що тварини піддослідних груп у семимісячному віці мали досить високий коефіцієнт м'ясності – у групі M^- він становив 2,73, у групі M^0 – 3,16, а у групі M^+ – 2,88.

Таблиця 2. Забійні якості піддослідних баранчиків

Показник	Група		
	$M^-(n=3)$	$M^0(n=3)$	$M^+(n=3)$
Передзабійна жива маса, кг	$32,6 \pm 1,94$	$37,2 \pm 1,5$	$28,8 \pm 1,99^*$
Маса парної туші, кг	$15,3 \pm 1,21$	$17,5 \pm 1,17$	$13,1 \pm 1,32^*$
Маса напівтуші, кг	$7,6 \pm 0,62$	$8,5 \pm 0,51$	$6,5 \pm 0,57^*$
Кістки та сухожилля, %	$25,7 \pm 0,38^{**}$	$23,2 \pm 0,43$	$24,7 \pm 0,57^*$
М'якоть, %	$70,2 \pm 0,40^{***}$	$73,5 \pm 0,19$	$71,3 \pm 1,69$
Жир, %	$4,1 \pm 0,47$	$3,2 \pm 0,28$	$4,1 \pm 0,49$
Коефіцієнт м'ясності	2,73	3,16	2,88

Примітка: * - вірогідність різниці позначено у порівнянні з групою M^0

Висновки. Встановлено, що баранці модального класу M^0 , отримані від баранів з середньою інтенсивністю росту, у віці 7 місяців за забійними та м'ясними якостями перевищували за всіма показниками баранців груп M^- та M^+ з низькою та високою інтенсивністю відповідно. Слід зазначити, що туші всіх забитих баранців мали добре розвинену м'язову тканину і достатньо виражене рівномірне відкладення підшкірного жиру. Отже, використання баранів-плідників з середньою інтенсивністю росту позитивно впливає на м'ясну продуктивність їх потомків.

Список використаної літератури

1. Методика оценки мясной продуктивности овец. – Дубровицы, 1979. – 173 с.
2. Плохинский Н. А. Биометрия для зоотехников / Н. А. Плохинский. – М.: Колос, 1969. – 255 с.
3. Китаева А. П. Ріст і розвиток ягнят асканійської каракульської породи в умовах Буджацького степу / А. П. Китаєва, О. М. Марчук. // Науковий вісник «Асканія-Нова». – 2012. – Вип. 5, (Ч I). – 308 с.
4. Похил В. І. Забійні якості овець різного походження / В. І. Похил, О. В. Лесновська // Науковий вісник «Асканія-Нова». – 2012, Випуск 5. – С.171-174.
5. Локтионов В. С. Убойные и мясные качества баранчиков породы прекокс и помесей прекокс × тексель. / В. С. Локтионов, Н. И. Бутковой., С. И. Разиньков // Овцы, козы, шерстяное дело. – 2003. - №2. – С. 26-27.

